

Година спілкування

Лідерські якості: як виховати їх у собі

Кучер Алла Аврамівна
вища категорія,
"старший вчитель"

Тема: *Лідерські якості: як виховати їх у собі*

Мета: Ознайомитися з статтею, з'ясувати: яких людей називають лідерами, які якості характеру і поведінки їм притаманні, які бувають лідери; навчитися адекватно оцінювати свої лідерські якості, своє місце в колективі, відношення інших, бачити свої позитивні та негативні риси характеру.

1. Прочитати та проаналізувати статтю «Чому люди повинні йти за вами – дослідження лідерства»

Чому люди повинні йти за вами – дослідження лідерства

Хоча існує багато статей і книжок про лідерство, проте ця зробила справжній прорив у США в сфері розуміння лідерства. Роб Гоффі і Герет Джонс п'ять років ставили сильним світу цього (топ-менеджерам, CEO, директорам) чітке питання: «Чому люди повинні йти за вами?» ([видавництво Манн, Іванов і Фербер](#)).

Відповіді, які вони отримали, лягли в основу однойменної книжки: «Чому люди повинні йти за вами». Ми даємо вам стислий конспект із багатьма практичними відповідями.

1.1 Лідери у дефіциті

<p>а) Автори стверджують, що зараз лідери у дефіциті. А як ви думаєте? Аргументуйте свою відповідь.</p>	<p>б) Думка дослідників, авторів статті. Зараз, як ніколи, тема лідерства викликає величезний інтерес. Особливо коли читаєш вимоги від роботодавців: лідерські й організаційні навички вимагають у кожній вакансії. Навіть «МакДональдс» у Києві хвалиться тим, що приготує з вас лідера, якщо ви в них попрацюєте. Теж ж саме обіцяє «Адідас» й інші ритейлери. Менеджери бачать уцьому якусь панацею і в міру сил намагаються бути лідерами. Коли ми запитуємо людей в організаціях – керівників, бригадирів,</p>
---	---

	<p>директорів шкіл та медсестер, які здібності вони найсильніше хочуть у собі розвинути, ми знову і знову чуємо у відповідь: «Допоможіть нам стати більш ефективними лідерами». Люди усвідомлюють, яке значення має лідерство для їхнього життя і життя їхніх організацій. У свою чергу директори компаній заявляють: «Нашим організаціям потрібно більше лідерів на всіх рівнях».</p> <p>Виникає питання: так чому при такому попиті лідери і далі в дефіциті?. На це є дві причини, заявляють автори. По-перше, організації хочуть мати більше лідерів, але самі влаштовані так, що вбивають лідерство. Дуже багато з них — комерційні та некомерційні, приватні та громадські — це машини для знищення лідерів. Вони заохочують пристосуванців чи виконавців ролей, у яких геть відсутнє розуміння того, хто вони і що вони.</p> <p>По-друге, у нас обмежене розуміння лідерства. Вивчивши велику частину літератури про лідерство, старої і нової, ми здивувалися, наскільки мало знаємо.</p> <p>Базове припущення таке: лідерство — це щось, що ми робимо у стосунку до людей. Ми ж вважаємо, що лідерство — це те, що ми робимо разом із людьми.</p>
--	--

1.2 Три фундаментальні аксіоми лідерства

Ситуативність

<p>Насамперед, лідерство ситуативне. Те, що потрібно від лідера, завжди залежить від обставин. Банально, але правильно. Історія знає безліч лідерів, які знайшли свій час і місце, якості яких втрачали свою привабливість, коли ситуація змінювалася. Вінстон Черчіль був надихаючим лідером воєнного часу, але для відновлення післявоєнної Британії його стиль «бульдога» не годився.</p> <p>Як ми побачимо, вміння спостерігати і розуміти, що відбувається (уміння відчувати ситуацію), має першорядне значення для лідерства. Воно вимагає поєднання сенсорних і когнітивних здібностей. Ефективні лідери вловлюють важливі ситуаційні сигнали. Вони вміють налаштуватися на організаційну хвилю і зрозуміти те, що приховано від очей.</p>	<p>Наведіть приклад з власного життя.</p>
---	---

1.3 Неієрархічність

<p>Оманливе припущення, ніби люди, що займають вищі керівні пости, є лідерами, ймовірно, найбільше заважало нам зрозуміти сутність лідерства.</p> <p>Хоч ми і визнаємо зв'язок між ієрархією і лідерством (і те, й інше буває пов'язане з владою), але вважаємо його умовним. Здобуваючи титул начальника відділу чи віце-президента, людина отримує певні повноваження, але не обов'язково стає лідером.</p>	<p>Чи згодні ви з висновками авторів? Ваші аргументи?</p>
---	---

1.4 Реляційність

<p><i>а) Ефективний лідер — це... (Мозковий штурм)</i></p>	<p><i>б) Врешті решт, лідерство проявляється у стосунках. Простіше кажучи, не буває лідера без послідовників. Лідерство — це стосунки, у формуванні яких активно беруть участь обидві сторони. Лідерство — це завжди соціальний конструкт, який весь час відтворюється у відносинах між лідерами і тими, кого вони беруться вести за собою. Ефективний лідер — це не просто сплав потрібних рис. Він активно</i></p>
--	--

	залучений в складну і крихку серію взаємовідносин, що вимагають плекання та догляду. Лідер повинен вміти розбиратися в людях і вступати у стосунки. Люди його мають «стосуватися». Мало просто показати свою строгість чи лідерськість – їх треба проявити у спілкуванні і побудові команди.
--	--

--	--

1.5 Три якості лідера

а) З усіх якостей лідера, які три, на вашу думку, є найголовніші?	<p>б) 1) Перш за все у справжніх лідерів слова підкріплені ділом.</p> <p>2) Незважаючи на неминучу необхідність грати різні ролі в різний час для різних аудиторій, у поведінці непідробних лідерів простежується єдина вісь.</p> <p>3) Автентичність або непідробленість передбачає згоду з собою, досягти яку, ймовірно, найважче. Це те внутрішнє джерело, яке забезпечує несуперечність при виконанні різних ролей.</p> <p><i>Бути лідером – означає бути собою.</i> Люди хочуть йти за особистістю, а не за виконавцем ролі, посадовою особою, бюрократам. У їхній голові неминуче виникне, явно чи неявно, запитання: «Які якості роблять його придатним до лідерства?» Або: «Що в ньому є такого особливого? Через що я повинен за ним йти? »</p> <p>Істинний лідер відчуває, що саме працює на нього при спілкуванні з оточуючими, і не обов'язково глибоко вникає в те, як і чому. Головне – він добре знає самого себе. Взаємодіючи з іншими, лідер вчиться краще розуміти, як він виглядає з боку і як може змінити свій образ в очах оточуючих, стаючи по-справжньому самотутнім.</p> <p>Рветесь ви в лідери чи ні, спробуйте подумки повернутися до переживань, які відчували в підлітковому віці чи на першому курсі університету, коли тільки починали ходити на побачення, були надзвичайно стурбовані тим, як одягнені і як виглядаєте. Можливо, підказують автори, у вас була щаслива сорочка, переможні черевики, особливий парфум – те, що приносило вам удачу?</p> <p>Можливо, ви навіть намагалися з'ясувати, в якій обстановці ваші відмінні риси справляють найкраще враження: на танцмайданчику, в барі, на прогулянці в парку? Лідери з великої літери удосконалюються в цьому мистецтві постійно. Вони привчають себе тонко відчувати, у чому різниця між ними і рештою. Зокрема, вони мають уявлення про те, які саме риси роблять їх привабливими для оточуючих. Вони вчаться отримувати користь з своєї індивідуальності.</p>
---	---

2. Лідерські якості. (Робота в групах)

Завдання для груп:

Поясни, що означає:

1. Розкрити своє «я»?
2. Вирощування себе?
3. Уміння показати слабкість?
4. Таємничість – особлива думка?
5. Як захопити людей собою

Виграє команда, відповідь якої є найближчою до висновків дослідників.

З статті:

Розкрити своє «я»

Той, хто прикидається, ризикує втратити довіру своїх послідовників, повернути яку буде складно. Звідси і недолік багатьох «кухарських книг із лідерства», написаних успішними керівниками. Простудіювавши подібний посібник, читач, вірогідно, дійде до висновку, ніби, копіюючи чужі прийоми, стане великим лідером. Тільки одна людина переконливо поводить, як Біл Гейтс, – сам Біл Гейтс. Завдання лідера в тому, щоб вчитися розкривати своє «я», а не намагатися стати кимось іншим.

Вирощування себе

Отже, примирення зі своїм корінням і легке ставлення до зміни місць здатні наблизити людину до автентичності. Як же розвинути подібні якості? Ми пропонуємо вам практичні поради, почерпнуті авторами з розмов із лідерами. Рекомендації не є універсальними.

1. Шукайте новий досвід і нові ситуації. Робіть те, чого ще не робили. І повірте: поки ви молоді або ще студенти – ви можете набагато краще розвинути свої лідерські якості, переваги й унікальність. Для приклад, зберіть команду і підіть в піший похід у Карпати. Купіть карти, спальник, позичте намет і каремат, вмотивуйте команду, складіть маршрут – ви так багато про себе дізнаєтеся протягом подорожі. І так само про своїх друзів. Підуть вони за вами чи ні? Як саме підуть? Будуть нарікати чи подякують за неймовірний досвід?

2. Отримуйте відверті відгуки. Успішні лідери прагнуть дізнаватися правду про себе. Прекрасні результати дає акуратний збір відгуків на робочому місці, у тому числі методом «360 градусів». Просто кажучи, просіть викладачів чи роботодавців щиро критикувати вас. Це піде лише на користь, відточить ваші переваги.

3. Покопайтеся в минулому. Постарайтеся зрозуміти, які події дитинства зробили вас саме такими і що може вас зробити ще кращим й успішнішим. Якщо катання на велосипеді в дитинстві відкрило нові горизонти і ви маєте гарні спогади, то, можливо, взяти на прокат байдарки і покататися по Дніпру, Бугу, Дністру/іншій річці – буде чимось новим і надихаючим.

4. Поверніться до витоків. Директори компаній вертаються у свої батьківські домівки і грають у футбол із друзями чи їдуть риболовити. Можна поїхати до бабусі в село і допомогти з сінном чи на полі попрацювати. Так, щоби відчули, що ви маєте щось особливе, ваше коріння справжнє і здорове.

5. Знайдіть третє місце. Американський письменник Рей Ольденбург висунув переконливу гіпотезу: крім роботи і сім'ї, людині потрібно місце, де вона могла б поміркувати про себе, будучи вільною від сімейних і трудових зобов'язань. Наприклад, для когось це бар. Це може бути набережна, вільний простір чи хороша затишна бібліотека.

Уміння показати слабкість

По-справжньому небайдужі лідери обов'язково проявляють свої переваги і недоліки. Краще самому продемонструвати власні мінуси, ніж чекати викриття. Але такі недоліки не повинні бути критичними.

Найгірше — намагатися показати фальшиві недоліки з метою приховати справжні. Це не личить лідерам. Мистецтво лідерства – це вміти витягнути користь зі своїх недоліків.

Таємничість – особлива думка.

Лідеру потрібно забезпечити дистанцію.

Французький лідер Шарль де Голль був упевнений, що у лідера не буває влади без авторитету і не буває авторитету без дистанції. Колишній президент США Ніксон писав про де Голля: «Кожен раз, коли я зустрічався з ним, на публіці або приватно, він поведився неймовірно гідно. Коли він спілкувався з главою іншої держави, якого вважав рівним собі, його поведінка була цілком природною. Але він ніколи не вів себе по-панібратськи, навіть з близькими друзями».

Щоб не втратити таємничості, де Голль уникав дружби з колегами. «Мій генерал» — це найбільш неофіційне звернення, яке він дозволяв відносно себе. Подейкували, що він періодично міняв штат особистих помічників, щоб не доводити справу до фамільярності.

Але якщо вам не властиво створювати таємничість, то не варто пробувати гратися в супер-недосяжних. Не забувайте про правило – бути собою.

Як захопити людей собою?

Треба бути чудовим сторітелером (story-teller). Окрім аналізу, опису тощо треба давати лайфові картинки, ситуації з життя, придумати особливу історію.

На це є декілька причин.

По-перше, переконлива історія захоплює людей (адже лідерство – це стосунки). Вона приваблива. У ній є загадка, яку треба розгадати, труднощі, які потрібно подолати, пригоди.

По-друге, завдяки вдало підібраним прикладам з особистого досвіду лідер стає ближчим до своїх послідовників. Для нього опис випадків із власного життя – відмінний спосіб скоротити соціальну дистанцію і викласти свою справжню біографію.

По-третє, завдяки спілкуванню, «олюднений» випадками з життя, аналогіями і гумором, лідер здатен краще розкрити себе. І що більше своїх переживань він показує (тут, звичайно ж, потрібно вміння), то сильніший емоційний відгук на його дії.

Це все дасть вам стати успішними і, можливо, справжніми лідерами. Починати можна вже, щоб у майбутньому не виправляти помилок і неправильних психологічних установок.

3. Лідерські якості: як виховати їх у собі. (Зворотній зв'язок).

А зараз кожен з вас намалює свій портрет, портрет-лідера, цей портрет стане вашим планом самовиховання на найближчий час.

Роздатковий матеріал.

Я-лідер	
Якості лідера, які я вже маю.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
Якості лідера, які я вже розвиваю.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Якості лідера, які я
вже планую
розвивати.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

4. Прощання. Вправа «Аплодисменти ланцюжком»

Учитель. Ми добре сьогодні попрацювали, і мені хочеться запропонувати вам гру., під час якої аплодисменти поступово доповнюються: спочатку починає аплодувати учасник, що сидить з правого боку перший, потім до нього приєднується другий. До них – третій, четвертий і так далі... Як тільки дійшли до моменту, коли аплодують усі присутні, зменшення оплесків відбувається у зворотному порядку.

Матеріал взято на сайті <http://studway.com.ua/chomu-lyudi-povinni-iti-za-vami-doslid/>